

Dopisi.

Iz Skomra. (Domača novica, smreka in posojilnica v Vitanji.) Razširila se je nenadoma vest po naši župniji, da nas hočejo č. g. župnik zapustiti. Bili so nam blag, ljubeznjiv in prizanesljiv dušni oče. Pastirovali so v tej zelo težavni, hriboviti fari dolgo vrsto let; a zarad bolehnosti prosili so za drugo župnijo, ki bi nekoliko prizanašala župnikovim bolehnim nogam. Č. g. župniku se iskreno zahvaljujemo za verske nauke, katere so nam delili toliko let in jim iz srca želimo, naj bi bili na svoji novi župniji zadovoljni in srečni. Naša srčna želja pa je zdaj, naj bi nam previdnost božja naklonila v dušnega pastirja moža, kojega srce bi gorelo za zveličanje naših duš; pa tudi vnetega narodnjaka, ki bi bratovsko ljubil narod svoj in budil v njem krepko narodno zavest. — Znana je pač daleč na okrog, in ne samo pri nas, tako imenovana „Brloška kapela“ in nekdanj pri njej stoječa „sv. smreka“, v kateri so nekateri ljudje hoteli najti čudežno podobo Matere Božje; vendar cela reč je bila samo domišljija in vsled tega „božja pot“ k „sv. smreki“ prepovedana. Ta smreka mi je dohajala v spomin, ko sem slišal, kako se hudujejo nekateri izmed Vitanjskih tržanov, da so njihov gospod župnik posekali smreko tik lepe cerkve Marije Pomočnice na „hriberci“. Kdo bi si vendar kaj takega mislil, dejal sem prijatelju, „saj je smreka stala na župnijskem zemljišči in ne na občinskem — in zdaj naj bi še gosp. župnik vprašali vsakega občana, je-li s tem zadovoljen“. Mi Skomerčani se nikakor ne zmenimo za tisto čudno lepo smreko, ki je pa bila že neki piškava in torej za nič družega, kakor da se poseka. Mi te smreke tudi ne pogrešamo; veseli nas le, če pridemo kedaj v to krasno zidano, prostorno cerkev Hribersko. Toda neke vrste ljudi noče — tako se nam dozdeva — dovolj premeriti velikosti Vitanjske Marijine cerkve, zato se jim premajhna zdi, in se zbirajo rajši ob času službe božje pod to „čudežno smreko“, da jim je nadomestovala cerkev; ti seveda zdaj pogrešajo smreko. Zopet drugi so pozabili, žal, že na cerkvene zapovedi, in ker zapovedi ne poznajo, tudi cerkve ne ljubijo, tem je pri srci zdaj le še — smreka. Tem in enake vrste ljudem hoteli so gospod župnik Vitanjski pojasniti, da je cerkev več kot — smreka. Tudi nam se je že zelo prikupila posojilnica v Vitanji, in sliši se le jeden glas: izvrstna naprava to za slovenske kmete, da se rešijo iz klešč Vitanjskih nemčurjev. Da tem gospodom „Vitanjska posojilnica“ ni prav po volji, je pač lahko razumeti; kdo pa bode zdaj pri njih posojila jemal in za visoke obresti praznil zelene gozde in vrhu tega še pri volitvah trobil ž njimi v nemčurski rog? Ti „hudi“ na-

sledki se ve, da nočejo tem v glavo. Nam pa je „posojilnica v Vitanji“, ki stoji na varnih, trdnih nogah, kakor jasna zvezda, prikazavši se izpod temnosivih oblakov, ki po hudi burji obeta boljšo prihodnost, gmotno in duševno. Mi smo mnogozaslužnemu gospodu župniku Vitanjskemu, Josipu Žičkarju, iz srca hvaležni, da imajo tako blago srce, ki ne skrbi le za dušni naš blagostan, ampak hoče pomagati tudi v telesnih potrebah. Vitanjskim nemškim liberalcem pa, ki gledajo le na svoj žep, ne more biti po volji, da bi duhovniki tudi kmetu pomagali ne le na duši, ampak tudi na telesu; zato svetujejo gosp. župniku, naj skrbé le za dušo, za telo bodo že oni skrbeli. Človek bi res se štel srečnega, če bi jim mogel verjeti, tem „dobrosrčnim“ ljudem. Toda temu ni vse tako. Ti gospodje res skrbé le za telo — za svojo dušo se ne zmenijo veliko —, a le za svoje telo, kar pa nam malo pomaga. Da pa v prihodnjic ti „prijatelji“ našega slovenskega ljudstva ne bodo več očitali gosp. župniku Vitanjskemu njihovega dobrodelnega delovanja, jim svetujemo, naj si ohranijo v spomini besede pesnikove:

Dolžan ni samo, kar veleva mu stan,

Kar more, to mož je storiti dolžan!

Iz Stranic pri Konjicah. V ponedeljek, dne 21. julija t. l. spremili smo k zadnjemu počitku učiteljevo hčerko Amalijo Arzenšek. Še ni spolnila 17 let, a že je morala, kakor mlada cvetica, vsahniti in se preseliti v boljšo domovino. Zbolela je še le o veliki noči vsled malega prehlajenja. Kdo bi si bil mislil, da ne bo več okrevala, posebno ker je še sama najboljšje upanje imela, da bo popolnoma ozdravela? Toda človek obrača, Bog pa obrne. Če tudi si je zdravila iskala pri različnih zdravnikih, za njo vendar ni bilo več pravega zelišča. Ščasoma je tudi sama spoznala, da za njo ni več obstanka v ti solzni dolini. Zato je svoje upanje stavila edino še na Boga. In prav je imela. Kje pač človek v bolezni večjega tolažila najde, če ne v Bogu, če ne pri ljubem Jezusu? Trikrat se je dal v svoji bolezni prevideti z najsvetejšim zakramentom. In še v soboto, t. j. 19. julija opoldne želela je še ljubega Jezusa v presv. R. Telesu prejeti, kar so blagi gospod župnik tudi radi storili. Ko je revica sv. zakrament prejela, veselo se je nasmehljala in vskliknila proti okoli stoječim: O kako sem zdaj vesela, da imam svojega Zveličarja v svojem srcu! Kmalu potem so se nji notranje bolečine shujšale in sama je prosila za mrtvaško srečo. In tako je mlada deklica svoje tiho življenje sklenila še tisto popoldne ob treh. Pogreba se je mnogo ljudstva vdeležilo, še njen brat vlč. g. Alojzi, kaplan v Gornjemgradu, je iz dalnjega prihitel, da je svoji prerano umrli sestri zadnjo čast skazal. Po mrtvaških molitvah zapele so belo oblečene de-

klice, katere so svojo tovaršico spremile, premilo pesmico svoji tovaršici v slovo. Ni bilo očesa, ki bi se ne bilo razjokalo. Globoko se nam šle besedice pesmi k srcu, posebno zadnja kitica, ki pravi, da bi se vsi z Bogom spravljani ločili iz tega sveta, in se enkrat s svojo sestrico pri Bogu veselili. Lahka nji bodi zemljica!

Od sv. Križa na Murskem polju. (Fantje naše fare) so svojo narodno zavest in napredovanje lepo pokazali s tem, da so na predvečer sv. Cirila in Metoda tema slovenskima apostoloma na čast v Iljaševcih lepo svečanost naredili. Na prostornem Farkaševem bregu so lepo ovenčan šotor postavili in pred njim drevesa, na katerih so prav umetno v podobi Križa celo noč kurili in tako Slovence daleč okoli na naša sv. učnika Cirila in Metoda, na nju blage nauke in trpljenje opominjali. Z velike ceste so nastavljene veje kinčale vhod k slavišču, pred katerim je stal krasen slavolok z dobro izbranimi in od mladenčev umetno narejenimi napismi. Zvečer o „večni luči“ so pričetje svečanosti možnarji glasno naznanjevali in godci so igrali iz vasi do cerkve in sopet nazaj. Krog šotora se je zbrala lepa množica ljudi in vaški fant nam je v lepem slavnostnem govoru povedal, kako sta nekdanj sveta brata našim očakom prinesla luč svete vere in slovansko knjigo, in koliko sta trpela zato, da sta slovensko ljudstvo slovenski podučevalo. Drug vaški govornik nas je opominjal, da bi vrlo čitali življenje sv. Cirila in Metoda in se držali sv. vere in svojega naroda. Res je, da se naš narod ne more ponášati z glasovito zgodovino iz bojišča, ali vendar imamo tudi mi neko zgodovino. Stari gotiški zgodovinar Journandes o Slovencih piše: Ko so drugi narodi bojevali, požigali, ljudstva morili in sužili, so Slovenci mirno polje obdelovali; iz tega veselo živeli in niso imeli sužnjev. To pa je najslavnejša zgodovina. Že stari Grki so slave venec plugu in ne meču podarili. Nato so nam fantje zapeli: „Slovenec sem“ in potem smo vsi stojé cesarsko pesem pevali in tako nas je večina celo noč pri godbi in petji na svetišči veselo prebudila. Rano zjutraj, dne sv. Cirila in Metoda smo končali svečanost s tem, da nas je godba spremila v farno cerkev k sveti maši.

Iz Griž pri Celji. (Požar.) Dne 14. avg. proti večeru, vnel se je, ni znano prav, kakó, pri posestniku Juriju Galiču v Zabukovci hud požar, ki je takoj pristavo in skedenj in hišo soseda Lorenca Govejška objel in vpepelil. Sreča še, da je bil miren in tih dan, ter da tako ogenj ni drugih sosedov dosegel. Od vseh strani so prihiteli ljudje, da bi strašni ogenj, kolikor mogoče, omejili. Prva zasluga za pogašenje pak pristoji posestniku premogovega rudnika in tovarne kamenene posode, g. Filipu Sonnenberg-u,

ki je z vsemi delavci in gasilnico na pomoč prihitel, sredi ognja gašenje vodil ter kljubu pomanjkanja vode vendar nekaj rešil, in zaščitil, da se ogenj razširi. Ponesrečenca si štejeta v dolžnost, da se imenovanemu blagemu gospodu, ki tudi inače ljudem mnogo v blagor stori, javno zahvalita; isto tako tudi vsem onim, ki so ne gledé na nevarnost zdravja in življenja dobrovoljno pomagali.

Z Dobrne. (Obletnica.) Duhovniki posameznih dekanovin se vsako leto morajo zbrati k uradnemu takozvanemu „dekanovinsko-pastirskemu zboru“. Ob tej priložnosti so letos gospodje iz dekanovine „Novacerkev“ pred zborovanjem priredili v ovokrajnej hiši Božji mrtvaško sveto opravilo v ime obletnice za pokojnim knezoškofofom, prevzvišenim gospodom dr. Stepišnikom, katerega je ljubi Bog lani dne 28. junija bil poklical po zasluženju plačilo.

Iz Konjic. (Okraj. zastop.) Dne 12. avg. je bila volitev odbornikov za okrajni zastop iz kmečke skupine. Z 30 glasovi proti 15 so zmagali vsi slovenski kandidati. Te volitve so pokazale, da Nemci — ali kali? — še životarijo po Kebelnu, Oplotnici, Skomru, Ločah. — V ostalih skupinah so izvoljeni sami Nemci. Med 36 odborniki bo štel toraj okrajni zastop le 11 Slovencev.

Iz Slatine. (Šulvereinska šola.) Z odlokom okrajnega šolskega sveta ddo. Rogatec 6. aprila 1890 števil. 138 je bilo občinam v šolanem k Sv. Križu poleg Slatine naznanjeno, da je gospod minister za uk in bogočastje z odlokom dne 22. marca 1890 števil. 18996 ondotno pritožbo zoper ukaz c. kr. šolskega sveta od dne 7. avgusta 1889 števil. 2572 zaradi ustanovitve druge meševite ljudske šole v šolski občini Sv. Križa, s stojiščem v Slatini, zavrnil in je gledé na to ni uslišal, ker je pri Sv. Križu z ozirom na izkazano število šolskih otrok nujna potreba, da se šola v smislu postavne določbe na devet razredov razširi, vsled tega bi se sicer ločitev po spolih v smislu § 4 zakona o vstanovitvi šol od dne 4. febr. 1870 števil. 15 državnega zakonika, izvršiti morala, ter se bode tedaj vsaj z vstanovitvijo druge šole v oni šolski občini postavnim tirjatvam ustreglo.*) Da so si bili naši nasprotniki v velikih skrbéh in zadregah, ker je ta ukaz tako dolgo potreboval, preden je rešen bil, vidi se iz tega, ker so še drugo prošnjo hoteli na ministerstvo vložiti, v katerej bi bili dokazali potrebo devetrazrednice. To prošnjo je izmed 5000 župljanov Sv. Križa podpisalo: beri 40 recí in piši štiri deset — modrih, prebranih glav. Med temi sta Matevž Bevcer, in Franc Kos. Ker so pa, preden so prošnjo uložili, omenjeni odlok dobili, da je rzsodba na njih korist rešena, ni jim

*) Čegave, g. dopisnik, so kje te zavite in zvite besede? Stavec.

bilo treba ministerstva naznanjati, da šolo za hteva 40 očetov nemčursko slatensko. Mi še imamo za pritožbo eno stopinjo. Potrebno smo že storili in upamo, da najvišja oblastnija ne bo po našem zastopniku reči ovrгла, kakor jo je deželni šolski svet in ministerstvo vrglo. Izmed 10 všolanih občin se osem zoper to šolo pritožuje, in teh osem občin tudi pravi, da rajši, ko da bi si šulvereinsko šolo na glavo nakladali, še eno, če že mora biti, dozidajo pri Sv. Križu.

Iz Gornjega grada. (Slovo.) Dne 13. t. m. so nas zapustili preč. gospod dekan Lovro Potočnik. Celih 16 let so nas v resnici v pravem verskem duhu, ljubeznjivo podučevali in Bog vé, da jih mi ne bomo pozabili. Preč. gosp. dekan so bili pa tudi za omiko ljudstva zelo vneti. Celih 10 let so predsedovali čitalnici, vedno društvu sv. Cirila in Metoda, bili so podpiralni ud pevskega in gasilnemu društvu, povsod so radi pomagali, kjer koli so mogli, ubogim so bili pravi oče. Prevideli so tržani njih blago srce in neutrudljivo delovanje za narod in omiko, zato so jih dne 8. t. m. imenovali častnim tržanom. Na večer pred odhodom zbralo se je mnogo ljudstva v čitalnici, kjer so se razne napitnice vršile in se je slovo vzelo od nam nepozabljivega gospoda. Drugi dan je mnogo tržanov spremljalo gospoda dekana noter do njih novega mesta.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Rojstni dan Nj. veličanstva so praznovali po vseh deželah, posebno v glavnih mestih, z veliko slovesnostjo. Svetli cesar sami so ga obhajali v Ischlu. Stvitla cesarica pa se je podala že drugi dan na svoje potovanje ter ostane za dalje časa na morji. — Dež. zbor v Dolenji Avstriji ostane brž v svoji stari podobi ter bodo liberalci v veliki večini; v Gorenji pa bodo, kakor že doslej, liberalci v manjšini; le nekaj mest voli liberalce, kmetje in veleposestniki volijo pa izključljivo konservativne može. — Razstava v Gradci ne dobiva veliko obiskovalcev ter se kaže čedalje bolj, da ni prav, če se prenese tudi v gospodarske reči politika in to še s tako strastjo, kakor se godi pri tej „dež. razstavi“. Svet se vprašuje že sedaj, na čije stroške, ali na stroške samih Nemcev ali tudi na stroške slov. ljudstva se dela ona. — Na Koroškem dobijo Slovenci le dva poslanca v dež. zboru, konservativni Nemci pa so obesili „puško na klin“, češ, da so liberalci preveč besni. To je sicer resnica, toda ali bodo kedaj drugačnji? Liberalci vedó, da more njih le sila obrdržati na vrhu, in zato ni upanja, da bodo kedaj pošteni, mirni, kedar gre za volitve. — Na Kranjskem so izgubili vrlega rodoljuba, Fr. Kot-

nika, tovarnarja na Vrhniki. Za njim žaluje tamošnje ljudstvo tem bolj, ker jim je dajal leta in leta obilo zaslužka ter ni trpel tujih delalcev, da si bi jih bil lahko dobil za manjše plačilo. — Postava gledé na povišanje plače ljudskih učiteljev še za Kranjsko ni obveljala, ker je vlada ni predložila Nj. veličanstvu v potrjenje, to pa zato ne, ker ji nekatere določbe v postavi niso po volji. — Na Primorji se prodaja še pri večih trgoveih blago na staro mero in to tako, da je na škodo temu, ki kaj kupi. Ta razvada pač ni za to, da se hvali. — V Gorici, pa tudi v Trstu se dobi še vendar nekaj poštenih Italijanov, katerim je čisto po volji, da je c. kr. vlada razpustila društvo „pro patria“. Veliko pa jih pač ni tacih! — Iz Nove Avstrije, to se pravi iz Bosne in Hercegovine sta sedaj dva bataljona domačih vojakov na Dunaji ter jih tu ljudje občudujejo zavoljo njih jake, da si ne prevelike postave. — Glava hrvaške „narodne stranke“, Miškatič biva sedaj pri Osojskem jezeru na Koroškem, boleha, kakor se pravi, na živcih, menda pa ga le vest grize. Hrv. ljudstvo nima ga za kaj hvaliti, pač pa madjarska vlada. — Ogerski drž. poslanec Abranyi se hvali, da je govoril z Bismarckom ter razgláša marsikaj iz tega pogovora. To pa Bismarcku in še komu ni po volji. No, človek je skorej že rad, če več ne sliši o tem bismarckovanji. — Gališki dež. maršal, grof Tarnovski, je odložil svojo častno službo in ugiblje se veliko, kaj da ga je kje pripeljalo do tega. Naj pa je to, kar že koli, brez pomena ni, če tak mož izstopi iz službe, v katero ga je postavilo zaupanje svitlega cesarja pa tudi cele Gališke dežele.

Vunanje države. V nedeljo so obhajali sv. oče v Rimu svoje godovanje in pravi se, da mislijo pozidati v kakem mestu Italije cerkev na čast sv. Joahimu, čegar ime nosijo sv. oče po krstu svojem. — Italija leze čedalje globlje v dolgove, najbolj pa menda mesto Rim, ki ima že nad 100 milj. dolga, pred 20 leti, ko je bilo v rokah sv. očeta, ni imelo dolga, pač pa mu je preostalo še vsako leto čez 300.000 gld. denarja. No glavno mesto Italije pa je sedaj vendar-le, kaj za to, če ima dolga! — Na Španjskem so dobili sicer novo vlado, t. j. ministre, niso pa se še iznebili stare kolere, vendar pa se pravi, da ta nesrečna morilka pojemlje, da si le po malem. — Francoska republika hoče z vso silo zatreti šole, ki niso v rokah framasonov, vendar pa nahaja v tem čedalje več nasprotnikov, tudi v vrsti republikancev se dobi mož, ki ne marajo pošiljati svojih otrok v drž. šole, ampak pošiljajo jih v novem času še raji v šole, ki jih imajo duhovniki v rokah. Može pač vedó, da brez vere ni sreče. — Angleški minister, lord Salisbury, se je obrnil do turske vlade ter ji